

เทศน์เช้า วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ตั้งใจฟังธรรมนะ ตั้งใจฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อากาลิโก อากาลิโก ไม่มีกาลไม่มีเวลาไง ถ้าไม่มีกาลไม่มีเวลานะ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ปฏิบัติเมื่อไหร่ก็รู้เมื่อนั้นนะ ถ้าปฏิบัติขึ้นมาตามความเป็นจริงนะ

แต่ถ้าปฏิบัติของเราโดยการถูการไถของเราไป เราก็มาสร้างสมบารมีของเราไป ฟังธรรมๆ เพื่อตอกย้ำความเป็นจริงในใจของเรา ถ้าตอกย้ำความเป็นจริงในใจของเราละ คนที่ปฏิบัติธรรมเวลาฟังเทศน์ๆ มันเข้าใจได้ไง แต่คนที่ยังไม่ได้ปฏิบัติธรรม ฟังธรรมมันก็เป็นสุดมยปัญญา ฟังธรรมเหมือนกับการอบรมบ่มเพาะ การอบรมบ่มเพาะขึ้นมาให้ซาบซึ้ง มาให้รู้จักผิดชอบชั่วดี คนเราจะประพฤติปฏิบัติธรรมมันต้องรู้จักผิดชอบชั่วดีไง สิ่งใดถูกต้องดีงาม เราจะทำสิ่งนั้น สิ่งใดที่เป็นสิ่งที่ไม่ดีงาม สร้างไปแล้วมันสร้างอกุศลกรรม อกุศลกรรมในหัวใจ เห็นไหม

พันธุกรรมของจิตๆ จิตถ้ามันสร้างสมบุญญาธิการมา มันเข้ากัน เข้ากันโดยธาตุ ความดีเข้ากับความดี ความชั่วเข้ากับความชั่ว คุณิ เวลาลูกศิษย์ของพระสารีบุตร ปัญญาทั้งหมด ลูกศิษย์ของพระโมคคัลลานะ ชอบโดยฤทธิ์ทั้งนั้นนะ ลูกศิษย์ของเทวทัตลามกทั้งนั้น ลามกทั้งนั้น นี่มันชอบ มันเข้ากันโดยธาตุ เข้ากันโดยธาตุไง ถ้าธาตุมันเป็นอย่างนั้น ได้สร้างสมมาอย่างนั้น มันก็จะเข้ากันอย่างนั้น ถ้าเข้ากันอย่างนั้น เห็นไหม

แต่ในปัจจุบันนี้เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรือง กิ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง อีกหนหนึ่งมันเจริญในใจของหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ใจมันเจริญในใจของครูบาอาจารย์ของเราไง

ถ้ามันเจริญอย่างนั้น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านอยู่ในป่าในเขาของท่าน ท่านมีความสุขนะ หลวงปู่มั่นท่านทำตัวเป็นแบบอย่าง เวลาหลวงปู่เสาร์ท่านเผยแผ่ธรรมๆ ไป ทำให้มันดูๆ เวลาท่านไปวิเวกในป่าในเขา ทำที่พักที่อาศัยของท่านเพื่อพอดำรงชีพ ดำรงชีพไว้แสวงหาสัง

ธรรมความเป็นจริงอันนั้น ถ้าแสวงหาสัจธรรมความเป็นจริงอันนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ สัจธรรมความจริงอันนั้นมันมีคุณค่ามาก ถ้ามีคุณค่ามาก เวลาออกมาสังคมเห็นไหม ในป่าป่าหนึ่งมันก็มีต้นไม้ที่มีคุณค่าไมก็ต้นไม้ที่มันอยู่ในป่านั้นเป็นไม้ที่ไม่มีประโยชน์มหาศาลเลย แต่มันก็เป็นสิ่งคลุมดินไว้ไง คลุมดินให้ชุ่มชื้น คลุมดินให้อุดมสมบูรณ์เห็นไหม ในป่าป่าหนึ่งมันก็มีอย่างนั้น

ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันมีแก่น มันมีกระพี้ มันมีเปลือก นี่เวลา มันมีของมัน เวลาเปลือกขึ้นมา ถ้าต้นไม้ไม่มีเปลือกมันก็อยู่ไม่ได้ไง ต้นไม้มันต้องมีเปลือกของมัน แต่แก่นของมันๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ สัจธรรม เวลาสัจธรรม สัจธรรมความเป็นจริง

ยุคสมัย ศาสนาเกิดในประเทศอินเดีย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรมๆ เผยแผ่ธรรมไป จนสุดท้ายแล้วก่อนถึงพุทธกาล อินเดียไม่มีศาสนาพุทธเลย สิ่งที่เป็นวัตถุ สิ่งที่เป็นที่พึ่งอาศัย ยุคสมัยมันเปลี่ยนแปลงไปทั้งนั้นนะ แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แก่นของธรรมๆ มันคงที่ตายตัวไง อากาโลกๆ ไม่มีกาลไม่มีเวลาทั้งนั้นนะ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะมันขึ้นมาในหัวใจอันนั้น เห็นไหม แล้วหัวใจมันอยู่ไหนละ

เวลาหัวใจอยู่ไหน เราไปมองกันข้างนอก ลากสักการะ โมฆบุรุษตายเพราะลาภๆ เห็นสิ่งนั้นต้นตื้นไปกับโลกเขา ถ้าต้นตื้นไปกับโลกเขา มันชักจูงไปแล้ว ถ้ามันเป็นบาปอกุศลได้มาโดยการทุจริต แต่ได้มาแล้ว เห็นคนล้อมหน้าล้อมหลังนี่ว่ามันจะดีงาม ดีงามด้วยความทุจริต เวลาทุจริตขึ้นมาแล้ว สิ่งของมันให้ผลขึ้นมามันเป็นโทษทั้งนั้นนะ

สิ่งที่เป็นสุจริต สุจริตมันก็มาโดยหัวใจของเขา เขามาโดยเจตนาของเขา ผลักไสอย่างไรก็ไม่มีความไปหรอก ถ้าผลักไสอย่างไร เพราะเขาแสวงหาของเขา สิ่งของมันเป็นสัจจะความจริง มันเป็นสัจจะความจริงโดยสัจจะ โดยความเป็นจริงของมัน แต่ความเป็นจริงมันเป็นบาปอกุศล มันไม่เป็นความจริงทั้งนั้น ถ้าไม่เป็นความจริง เห็นไหม

เป็นยุคเป็นสมัย เป็นคราว เวลาคราวที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ในบรรดาสัตว์สองเท้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะไม่มีศาสนาพุทธ เวลามีศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธมันอยู่ที่ไหน เวลาศาสนาพุทธสอนเข้ามาในใจของสัตว์โลก อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แต่ตนเป็นที่พึ่ง

แห่งตน ตนจะฟังอย่างไร คุณติ เด็กน้อยมันเกิดมาไม่มีพ่อไม่มีแม่เลี้ยงมา มันจะโตขึ้นมาได้
อย่างไร เวลามันโตขึ้นมามันต้องมีการศึกษา ถ้ามีการศึกษาอบรมขึ้นมาดีแล้ว ถ้ามันมีอาชีพของ
มัน มันจะอยู่บนโลกนี้ได้ใช่ไหม

นี่ก็เหมือนกัน อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเป็นที่ฟัง แต่ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมาก็เป็นแบบ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เองโดยชอบ แต่สาวกสาวกะได้ยินได้ฟัง ได้ยินได้ฟังมา
เวลาเข้าป่าไป ถ้าเป็นหมอยา เข้าป่าไปในป่ามันเป็นสมุนไพรร เป็นยาทั้งนั้น เขาเป็นของเขา ไอ้
เราเข้าป่าไป เราหลงทาง หลงป่า ออกตายอยู่นั่นนะ

นี่ไง สิ่งที่มีการศึกษาๆ ศึกษาเอาไว้ทำไม ศึกษาмаคั่นคว้าในสังจะความจริงอันนี้ ถ้าคั่นคว้า
สังจะความจริงอันนี้ ถ้ามันเป็นความถูกต้องดีงามมันก็เป็นสัมมาทิฐิความถูกต้องดีงาม ถ้า
ความถูกต้องดีงาม ฟังธรรมๆ เข้าใจกันได้ทั้งนั้นเลย ธรรมอันเดียวกันทั้งนั้นนะ อกาลิโก

เวลาหลวงปู่มันท่านแสดงธรรม พระในสมัยลูกศิษย์ลูกหาที่อยู่กับหลวงปู่มันเชื่อมั่นว่า
หลวงปู่มันเป็นพระอรหันต์ หลวงปู่มันท่านไม่เคยพูดเลย ไม่เคยประกาศตนว่าท่านเป็น แต่ลูก
ศิษย์ลูกหาเชื่อมั่นหมดๆ เพราะอะไร เพราะหลวงปู่มันท่านแสวงหาของท่าน ลูกศิษย์ลูกหาที่
ประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันมีสังจะความจริงขึ้นมาในหัวใจ ถ้ามันมีสังจะความจริงขึ้นมาในหัวใจ
เวลาหลวงปู่มันแสดงธรรม มันเข้าไปอยู่ในใจอันนั้นนะ มันสว่างกระจ่างแจ้งในใจอันเดียวกัน
ถ้ามันสว่างกระจ่างแจ้งในใจอันเดียวกัน มันมาจากไหน มันต้องมีที่ไปที่ไปแบบศีล สมาธิ
ปัญญา

ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลมันคืออะไร ความปกติของใจ ใจมันปกติหรือไม่ ถ้าใจมันปกติ นี่ไง
ไอ้ตัวนี้มันเริ่มมีอำนาจในใจ ถ้ามีอำนาจในใจ เห็นไหม ความสงบของใจ ความสงบของใจที่เขา
พยายามบังคับๆ ข้อวัตรปฏิบัติเป็นเครื่องอยู่ของใจ ไม่ให้มันคิดเรื่องอื่น ให้มันอยู่โดยหลักโดย
เกณฑ์ ถ้ามีหลักมีเกณฑ์แล้ว ถ้ามันอบรมสมาธิขึ้นมามันจะเป็นสมาธิขึ้นมาได้ ถ้าเป็นสมาธิ
ขึ้นมาได้ มันมหัศจรรย์ มหัศจรรย์ เห็นไหม

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติที่มีอำนาจวาสนาบารมีอยู่ในป่าในเขา คนที่ทำความสงบของใจเข้ามา
ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามา เทวดา อินทร์ พรหมเขาคุ่มครองดูแลเลยนะ ไอ้เราก็ไม่เชื่อ มันจะมีจริง
หรือเปล่า มีจริงหรือเปล่า

แต่เวลาคนที่มีความอานาจวาสนานะ อย่างเช่นหลวงปู่ชอบเวลาอยู่ในป่าในเขา ท่านได้ประสบเรื่องอย่างนี้มาก เวลาคนที่มีความอานาจวาสนาเป็นแนวทางใด มันจะมีสิ่งนั้นตอบสนองมา นั่นคืออะไร ก็เขาทำมา เขาได้สร้างสมมา

เราเกิดมาเรามีพื้มีน้องใหม่ เรามีพรรคมีพวกใหม่ เรามีเพื่อนมีฝูงใหม่ มี แล้วต่างคนต่างเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะกันไป ความผูกพันมันมีของมันใช้ใหม่

นี่ก็เหมือนกัน เวลาท่านสร้างสมบุญญาธิการของท่านมา สิ่งที่ท่านสร้างของท่านมา แล้วเวลาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ สิ่งที่คุณผูกพัน สายบุญสายกรรมนั้นมันจะสนองตอบอันนั้น มันมันเป็นสัจจะเป็นความจริง แต่เรารู้ได้หรือรู้ไม่ได้ นั่นแขวนไว้ ไม่ต้องไปสงสัย สงสัยความจริงคือความจริงในใจของเราก่อน เอาความจริงในหัวใจนี้ ถ้าใจมันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้าเป็นความจริง

สิ่งที่เราทำมามันเป็นระดับของท่าน ฆราวาสธรรมๆ การศึกษา ศึกษาแล้วเราพยายามจะประพฤติปฏิบัติ พยายามประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเพราะธรรมดาของคน คนเรามันต้องการคุณสมบัติ ต้องการคุณงามความดีทั้งนั้น แล้วคุณงามความดียิ่งไปกว่านี้ยังมีอยู่ คุณงามความดียิ่งกว่านี้ยังมีอยู่ แล้วคุณงามความดีอย่างนี้มันจะทำให้มันต้องใช้หัวใจเป็นคนทำ

เวลาประพฤติปฏิบัติธรรมเขาใช้จิต เขาใช้ใจของเขาประพฤติปฏิบัติ เคนจงกรม นั่งสมาธิภาวนาขึ้นมา มีการเคลื่อนไหวของร่างกาย เวลาสงบเข้ามา จิตมันสงบเข้ามา เวลาจิตถ้ามันใช้ปัญญาขึ้นไป เวลาศึกษาดำเรา เราใช้จิตใช้เจียน เราต้องการศึกษาใช้ใหม่ เราต้องการท่องจำใช้ใหม่ เราถึงจะจำได้ เราถึงจะวิเคราะห์ห้วิจัยได้ใช้ใหม่ แต่เวลาจิตมันหมุน จิตมันเป็นปัญญาขึ้นมา โอ้โฮ! มันเป็นอย่างนี้ มันถึงว่า นี่ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา เกิดจากการภาวนานะ

เวลาเกิดจากการภาวนา คุณติ ในทางโลกเราต้องเชื่อธรรมๆ เราเชื่อบุคคลไม่ได้ ถ้าเป็นธรรมก็พุทธพจน์ๆ พระไตรปิฎกเป็นหลักเกณฑ์ แล้วอย่างอื่นเชื่อไม่ได้ๆ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากลับบอกว่า พระไตรปิฎกเป็นใบไม้ในกำมือ สัจจะในความจริงใน ๓ โลกธาตุเหมือนใบไม้ในป่า นี่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกอย่างนั้น

ไม่ใช่บอกไว้เพื่อจะแฉนะ ถ้าคนเรามันจะทำชั่ว ถ้าความถูกต้องมันก็บอกว่านี่ไปไม่มีในป่าๆ แต่เอาข้อเท็จจริง เอาสัจจะความจริงสิ ถ้าสัจจะความจริง เราศึกษามา ศึกษาจากพุทธพจน์ๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สาธุ เป็นศาสดาของเราละ ถ้าใครไม่เคารพไม่บูชา มันจะบวชเป็นพระได้อย่างไร คนถ้าอกตัญญูกับพ่อแม่ของเขา เขาจะเป็นคนดีได้อย่างไร คนจะเป็นคนดีต้องมีกตัญญูกตเวที ต้องรู้จักบุญคุณของพ่อของแม่ใช่ไหม พ่อแม่เรามีบุญคุณ พ่อแม่เราให้ชีวิตนี้มา พ่อแม่เลี้ยงเรามา พ่อแม่ไม่มีบุญคุณอย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน พุทธพจน์ๆ เป็นคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะไม่เป็นศาสดาของเราได้อย่างไร ใครจะไม่เคารพ มันเคารพบูชาทั้งนั้นนะ แต่เวลาเราปฏิบัติไป ความจริง ความจริงที่มันเกิดขึ้นในใจ ความจริงที่เกิดขึ้นในใจที่ว่าความมหัศจรรย์ มันออกจากสิ่งที่บัญญัติ แต่เวลาผลของมันเป็นอย่างนั้นนะ

ผลของมันนะ คุณ วิถีการมันแตกต่างกันใช่ไหม แต่ผลที่มันได้รับ ผลที่ได้รับมันไม่พ้นไปจากนั้นหรอก แต่วิถีการที่มันออกไป วิถีการมันเป็นไปได้ไง ถ้ามันมีสติมีปัญญานะ เช่น เราทำงานของเรา งานที่มันจะประสบความสำเร็จ เรากำลังขีดเขียนกันอยู่ มันจะประสบความสำเร็จ มันก็สำเร็จของมันได้ ถ้ามันจบแล้วไม่สงสัยเลย แต่ขณะที่ทำอยู่ อืม! มันออกนอกแนวแล้วนะ เขาอยู่ทางนี้ เราจะไปทางนั้นนะ แต่ให้มันจบหรือเปล่า

ถ้ามันจบขึ้นมา เวลาถ้าเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันเกิดขึ้น มันจะเกิดความมหัศจรรย์ของมันไง แต่ความมหัศจรรย์ขนาดไหน ถ้าคนที่ภาวนาได้ขนาดนี้แล้วมันมีสติ มันมีสมาธิ มีกำลังของมัน มันส่งเสริมที่เลยนะ ส่งเสริมที่ไปพร้อมกับสติ พร้อมกับปัญญาที่ควบคุม

ไม่ใช่ส่งเสริมที่ไปแบบไร้ร่องรอย ไร้ร่องรอย นี้ว่าวเชือกขาด เล่นว่าวอยู่ เชือกมันขาด คุณมันได้ไหม ถ้าคุณไม่ได้ ว่าวเชือกขาด จบแล้ว ภาวนาไปๆ ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันเลยหรือ ภาวนาไป จับต้นชนปลายอะไรไม่ได้เลยหรือ ภาวนาไป ควบคุมอะไรไม่ได้เลยหรือ มันเป็นไปได้ได้อย่างไร มันเป็นไปได้

ถ้ามันจะเป็นไปได้มันต้องมีสติ คุณ สติ มหาสติ เวลาเกิดเป็นมหาสติขึ้นมา สติที่ดีกว่าสติที่เราใช้กันอีก มันละเอียดลึกซึ้งกว่านั้น ยิ่งใหญ่กว่านั้น แล้วเวลาเป็นสติอัตโนมัติมันยิ่งมหาศาลกว่านั้น แล้วมันเกิดจากไหนละ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ กราบธรรมอย่างนี้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาสัมพุทธเจ้ามาห้ศรรย์ มห้ศรรย์ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เราจะสอนใครได้หนอ เราจะสอนใครได้หนอ” มันพูดกับเขาไม่รู้เรื่องหรือ เวลาพูด พูดภาษาเดียวกันนี้แหละ แต่ความหมายแตกต่างกัน

ความหมายของภาคปริยัติ การศึกษา ศึกษามาเป็นทางวิชาการ เป็นความรู้ถูกต้องดีงามใช้ใหม่ ใช้ แต่เราทำได้หรือเปล่า จิตใจมันคิดไปอีกเรื่องหนึ่งเลยนะ การศึกษา ศึกษาเอาไว้เป็นข้อมูล แต่ไอ้กิเลสมันก็คืบของมันไปอีกเรื่องหนึ่งเลย อยู่ในใจดวงเดียวกันนั่นแหละ แต่ถ้ามันจะเป็นความจริงๆ สัมมาสมาธิ สมาธิที่ตั้งมั่น มันคิดอันเดียวกัน มันตั้งมั่นมีหลักมีเกณฑ์เหมือนกัน ไม่มีใครมาหลอกลงได้ ไม่มีใครจะมาชักนำอะไรได้ เพราะมันไม่พาดพิงอารมณ์ใดๆ ทั้งสิ้น มันมีกำลังของมันไง แล้วเวลามันนุ่มไปจะใช้ปัญญา

ปัญญาที่มันจะเกิดขึ้นเกิดจากสัมมาสมาธิ มันไม่ใช่ปัญญาแบบสัญญา ปัญญาที่มันเกิดขึ้นมันจะเกิดขึ้น ปัญญาในปัจจุบันนั้น ถ้าในปัจจุบันนั้นถ้ามีกำลังขึ้นมามันจะเกิดปัญญาขึ้นมา พอเกิดปัญญาขึ้นมา มันตรงกัน มันชื้อตรงต่อกันไง ไม่คิดแฉลบ ไม่คิดแบบกิเลสที่มันไปกว้านมาหลอกตัวมันไง นี่ถ้ามันเกิดขึ้นมันจะเกิดขึ้นอย่างนี้ถ้ามันเป็นภาวนานะ

ถ้าบอกว่า ถ้ามันมีสติ มีสมาธิขึ้นมา ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมันจะเกิดขึ้นจากความมห้ศรรย์ แต่ถ้าทางโลกๆ มันเป็นสัญญา แล้วกลัว กว่าจะออกนอกทาง กลัวจะผิด คอยดึงไว้ๆ ไอ้คอยดึงไว้มันกลับเริ่มต้นใหม่ แต่ถ้าคนภาวนา ภาวนาขึ้นมาเป็นแล้วมีสติปัญญาขึ้นมา ใส่มันไปเลย

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติเป็นนะ สัมมาสมาธิคือน้ำล้นแก้ว สมาธิคือสมาธิแค่นั้นนะ ทั้งๆ ที่มันยิ่งใหญ่ นะ ยิ่งใหญ่เพราะอะไร ยิ่งใหญ่เพราะมันเป็นอจินไตย ๔ ฌาน ฌานที่เป็นอจินไตยนะ อจินไตย ๔ คือความยิ่งใหญ่ของพุทธปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรื่องโลก โลกเป็นอจินไตยที่เราคาดหมายไม่ได้เลย แล้วก็เรื่องกรรม เรื่องกรรมคือจริตนิสัย คือสิ่งที่ได้สร้างสมมาในใจของสัตว์โลกจนคาดหมายไม่ได้เพราะมันยิ่งใหญ่ มันกว้างขวาง มันจับต้นชนปลายไม่ได้เลยแหละ เรื่องของกรรม อจินไตย แล้วก็เรื่องของฌาน อจินไตยที่กว้างขวางที่หาขอบเขตไม่ได้ ที่เราระบุเป็นข้อควบคุมที่จะวัดกันไม่ได้ มันยิ่งใหญ่นั่น นี่ไง เรื่องของสมาธิแค่นี้

แต่ถ้าเป็นผู้ที่ปฏิบัติมันแก่น้ำในแก้ว สมาธิก็แก่น้ำในแก้ว มันก็เท่านั้นนะ มันเจริญแล้ว
เสื่อม เสื่อมแล้วเจริญ จะมากขึ้นแค่นั้นก็แค่นั้นนะ แต่เวลาฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญามันจะ
ครอบคลุมไปทุกซอกทุกมุมของใจ มันต้องยิ่งใหญ่ มันต้องค้นคว้าทั้งหมด เพราะกิเลสมันปลิ้น
ปล้อน กิเลสมันพลิกแพลงแล้วมันหลบหลิก มันเข้าไปซ่อนเร้นอยู่ในหลืบในมุมในใจนั้นนะ ชั้น
ของปัญญานี้ไม่มีขอบเขต ยิ่งพิจารณา มันจะไล่ของมันไปตลอดจนกว่ามันจะสิ้นสุดกัน

เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอน ท่านสอนบอกว่า เวลาขะเป็ยกมันจุดได้ยาก กองขะ จุดไฟ
จุดได้ยาก แต่กองขะที่มันกองไว้มันเกิดแก๊สมีเทนขึ้นมา มันก็ไหม้ตัวมันเองได้ แล้วมันไหม้ตัว
มันเองนั่นคือความเลวร้ายของสารเคมี ความเลวร้ายของการกระทำของโลก

แต่ถ้ามันเป็นกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันจุดไม่ติดๆ แต่กองขะที่จุดไม่ติด เราจะจุด
ติดด้วยปัญญาขึ้นมา มันจะเผามันไปเรื่อย มันจะเผาของมัน มันจะเผาจนกว่าขะนั้นหมดไปจาก
ใจ มันจะเผากิเลสตัดหาความทะยานอยากจนกว่าจะสิ้นไป ไฟมันถึงจะดับลงได้ ฉะนั้น ดับลง
ได้มันก็เป็นขณะ เห็นไหม บุคคล ๔ คู่ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทากามิมรรค สกิทากา
มิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล ความจบสิ้นกระบวนการแต่ละ
ขั้นตอนของมัน นี่ชั้นของปัญญานะ คุณความมหัศจรรย์ แก่นของศาสนาฯ

แล้วเวลาแก่นของศาสนาเป็นยุคเป็นคราว เวลาปล่อยปละละเลยกันมันก็เหลวไหลกันไป
ถ้ามันจะมาขั้นนี้อด มาเข้มงวดขึ้นมา เพื่อกุกกิดิก แต่เวลากระทำ กระทำในหัวใจ ไม่มีขอบเขต
ต้องไปถึงที่สุดของมัน กิเลสที่มันหลบซ่อนอยู่ที่ไหน ปัญญามันต้องแผดเผาเข้าไปตลอด ชั้น
ของปัญญาถึงไม่มีขอบเขต เพราะกิเลสมันปลิ้นปล้อน กิเลสมันหลอกหลวง แล้วเวลากิเลส แก่น
ของกิเลส

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติแล้วไม่กลัวสิ่งใดเลย กลัวแต่ว่ากิเลสในใจของคน
ไม่มีสิ่งใดในโลกนี้ที่น่ากลัวเท่ากับกิเลสในใจของคน กิเลสที่มันปลิ้นปล้อน มันหลอกหลวง มัน
พลิกแพลงอยู่ในใจของสัตว์โลก คนดีฯ เวลามันพลิกมันแพลงขึ้นมามันทำให้คนคนนั้นเลวร้าย
ทำให้คนคนนั้นทำลายคน ทำให้คนคนนั้นน่าเกลียดน่ากลัว อะไร กิเลสทั้งนั้นนะ แต่ถ้าเป็นสัง
กรรมฯ เสริมให้คนเป็นคนดีใจ

อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า ครูบาอาจารย์ของเราอยู่ในป่าในเขาท่านนิ่งของท่าน
แต่ปัญญาของท่านครอบคลุม ๓ โลกธาตุ ๓ โลกธาตุ กามภพ รูปภพ อรูปภพ ถ้าปัญญาไม่ทะลุ

ทะลวงขึ้นมา จิตนี้พ้นไปไม่ได้ ถ้าจิตนี้มันพ้นของมันไปได้ ถ้าพ้นของมันไปได้ นี่ความยิ่งใหญ่ของพระพุทธศาสนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ สัจธรรมอย่างนี้มันอยู่ที่ไหน มันอยู่ที่ในใจของคน อยู่ที่ในใจของคน ไม่มีสิ่งใดสัมผัสมันได้ เว้นไว้แต่ใจของคน แต่เวลาใจของเรา ด้วยอำนาจวาสนาอ่อนด้อย เวลาไปสัมผัสอารมณ์ความรู้สึก เราก็อ้วมหัสจรรย์ๆ นั่นแค่อารมณ์นะ อารมณ์ดี อารมณ์ร้าย ก็อารมณ์เฉยๆ ขึ้นมา

ถ้าเป็นความจริงๆ ขึ้นมาในหัวใจ เป็นอกุศลกรรม อฐานะที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง คงที่ตายตัวอยู่ในหัวใจนั้น นี่คุณธรรม เพราะคุณธรรมในใจอันนี้มันเป็นสัจจะความจริงขึ้นมา มันถึงไม่หมุนไป มันไม่หมุนไปมันก็ไม่เกิด ถ้ามันไม่เกิด มันก็ไม่มีชาติปี ทุกๆ ชาติการเกิดเป็นความทุกข์อย่างยิ่ง มันไม่มีทุกข์ในหัวใจของมัน แล้วมันเป็นที่ไหน

พระพุทธศาสนานะ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมถึงมีรัตนตรัย เป็นรัตนตรัย เป็นพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่งของชาวพุทธ ถ้าชาวพุทธมีที่นี้เป็นที่พึ่ง อย่างอื่นไม่มีปัญหาเลย อย่างอื่นไร้สาระหมดเลย

แล้วเวลาครูบาอาจารย์ท่านสอน สอนขึ้นมาให้เรามีความสำนึก ถ้าเรามีความสำนึกถึงตัวเราเอง มีความสำนึกถึงตัวเราเอง นึกถึงตัวเราเอง นึกถึงความผิด การกระทำของตัวเราเอง มันจะเห็นความผิดและความถูกในใจของเรา ถ้ามันเห็นความผิดความถูกในใจของเรา ใจของเรามันจะย้อนกลับเข้ามา ย้อนกลับเข้ามา อตุตา หิ อตุตโน นาโถ อกาลิโก ไม่มีกาลไม่มีเวลา

แต่อธิษฐานบารมี นั่นพูดถึงว่าผู้ที่ชวนขวย แต่เรามีเป้าหมายของเรา เราส่งออกไป เราหวังที่นั่นหวังที่นี่ หวังส่งออกไป มันไปแล้ว แต่เวลาอตุตา หิ อตุตโน นาโถ สัจจะความจริง ก็ย้อนกลับมาที่นี่ ย้อนกลับมาที่มีสติ ที่เรามาฝึกฝนกันนี้ไง

เราแสวงหาทำบุญกุศลของเรามาหาศาล ถึงเวลาแล้วเราก็ต้องนั่งลง เคนจงกรมเพื่อค้นคว้าหาใจของตน แล้วใจของตนนั้นจะเกิดมรรคเกิดผลที่ใจนั้น เวลาความจริง ความจริงจะเกิดที่ตรงนั้น แล้วที่ตรงนั้นเกิดขึ้นมาแล้วมันถึงเห็นความมหัศจรรย์

แต่เวลาพุทธพจน์ๆ พูดถึงแสดงธรรม เราก็ศึกษา ศึกษานั้นมันส่งออกมาศึกษา ศึกษามา จากวิชา ศึกษามาจากความกลัวว่าไม่รู้ แล้วศึกษาขึ้นมาแล้วก็พยายามจะเอาความรู้ขึ้นมาเป็น ของตน แล้วก็ไม่รู้อะไรเลย

แต่ถ้าเราวางทั้งหมด ฝึกหัดให้มันขึ้นไปเป็นในใจของเรา มันจะเป็นของเรา มันจะเป็น ปัจจัยตั้ง เป็นสันตภิฎฐิโก เป็นผลของการประพฤติปฏิบัติ เป็นผลของอำนาจวาสนาที่ใจดวงนี้มัน มีอำนาจวาสนาค้นคว้าหาความจริงขึ้นมาในใจของเรา เอวัง